

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystuntayhtymän perussopimuksen muuttaminen

2083/00.04.01/2013, 4993/00.04.01/2015

Khal § 314

Valmistelija: hallinto- ja kehitysjohtaja Sinikka Malin,
puh. 03-849 3301, etunimi.sukunimi@heinola.fi

Päijät-Hämeen sote-valmistelussa on kuntien yhteisessä ohjausryhmässä laadittu esitys Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän perussopimuksen muuttamisesta Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän perussopimukseksi. Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystuntayhtymän jäsenkuntiin se on 5.11.2015 saapuneella sähköpostiviestillä lähetetty hyväksyttäväksi siten, että uusi perussopimus astuisi voimaan 1.1.2016 ja järjestämisvastuu olisi mahdollista siirtää uudistetulle yhtymälle 1.1.2017 alkaen.

Kunnat aloittivat yhteisen valmistelun marraskuussa 2014. Kunnanvaltuustojen ja -hallitusten puheenjohtajista koostuva ohjausryhmä päätti kokouksessaan 3.11.2015 lähettää uudistetun perussopimuksen kuntiin hyväksyttäväksi. Päätösvalta uudistuksessa sekä PHSO-TE-yhtymän perussopimuksen muutoksissa on kunnilla. Kuntalain 57 §:n mukaan perussopimusta voidaan muuttaa, jos vähintään kaksi kolmannelta jäsenkunnista sitä kannattaa ja niiden asukasluku on vähintään puolet kaikkien jäsenkuntien yhteenlasketusta asukasluvusta.

Mikäli ehdotettu uusi perussopimus saa kuntalain edellyttämän kannatuksen kuntien käsittelyssä ja tulee siten voimaan 1.1.2016, kuntien tulee 28.2.2016 mennessä päättää, antaako kunta sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun hyvinvointikuntayhtymälle 1.1.2017 lukien vai pitäytyykö se vain nykyisten palveluiden ostamisessa kuntayhtymältä.

Uudistuksen periaatteet

Lähtökohtana ja tavoitteena päijäthämäläiselle uudistukselle on, että yhteisellä maakunnallisella organisoitumisella pyritään maakunnan vahvempaan asemaan kansallisessa sote-uudistuksessa sekä varmistamaan, että Päijät-Häme muodostaa yhden valtakunnallisen SOTE-alueen ja palvelujen saatavuus sekä työpaikat lähellä turvaan.

Tavoitteena on terveyserojen kaventaminen ja kustannusten hallinta hyötymällä järjestäjien integraatiosta sekä vahvistamalla järjestäjien kantokykyä. Tällä on merkittävä vaikutus julkisen talouden kestä-

vyysvajeeseen. Tavoitteena on ihmisen hyvinvoinnin ja terveyden kannalta tärkeä palveluketjujen saumaton kokonaisuus.

Uudistuksessa eteneminen ei edellytä maakunnan yksimielisyyttä. Esityksessä nojataan tulevaan valtakunnalliseen sote-malliin sekä soveltuen valtakunnallisesti yleistä tunnustusta saaneeseen Eksote-kuntayhtymän toimintamalliin.

Strategiset tavoitteet hyvinvointikuntayhtymälle

Uusi hyvinvointiyhtymä perustuu alueella toimivaan horisontaaliseen ja vertikaaliseen integraatioon.

Palvelut tuotetaan monituottajamalliin pohjautuen tasalaatuisina keskitetysti ohjatussa palveluverkossa. Palveluverkko perustuu lähipalveluihin ja yhteisiin palveluihin.

Uusi hyvinvointiyhtymä on perustasovetoinen, uudelleenorganisoitu ja toimintakulttuuriltaan ennakkoluuloton, nopeasti reagoiva ja ratkaisukeskeinen. Keskeisinä periaatteina ovat peruspalveluiden vahvistaminen, väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, sosiaali- ja terveydenpalvelujen riittävän ja yhdenvertaisen saatavuuden luominen toimivalla, eheällä, vaikuttavalla ja kustannustehokkaalla palvelurakenteella sekä palvelukokonaisuuksien rakentaminen kansalaisten tarpeiden mukaisesti. Keskeinen ohjausasiakirja on hyvinvointikertomus.

Onnistumisen peruselementtejä ovat yhteinen potilas/asiakastietojärjestelmä, henkilöstön sitouttaminen muutostyöskentelyyn, tavoitteellinen tiedolla johtaminen, laatuun, kustannustehokkuuteen ja vaikuttavuuteen liittyvien mittareiden käyttöönotto (virtaustehokkuus/kokonaiskustannuksien seuraaminen ja ohjaus) ja niiden pohjalta muodostuvat kannustimet, kansalaisten omahoitoon kannustavat muutokset sekä innovatiiviset uudet toimintamallit sekä tietotekniikan ja digitalisaation hyödyntäminen.

Ikääntymisen haasteeseen vastataan vanhenevan väestön fyysisellä, psyykkisellä ja sosiaalisella kuntoutuksella ja kunnon ylläpidolla, mitä tukee alueellinen kuntoutusjärjestelmä.

Uuden hyvinvointiyhtymän johtamisessa korostuu tulosvastuullisuus. Johdon tehtävänä on etsiä keinot, joilla haastaviin tavoitteisiin päästään.

Laadun varmistus ja asiakasvastuu toimii. Asiakaspalautetta kerätään säännöllisesti ja kattavasti. Myös tuottavuutta, taloudellisuutta ja vaikuttavuutta mitataan. Tavoitepoikkeamiin reagoidaan. Uusi hyvinvointiyhtymä seuraa valtakunnallista uudistusta ja synkro-

noi toimintaansa linjauksien kanssa yhteensopivaksi. Rajapinnat pidetään avoimina tulevaa uudistusta ennakoiden. Valmistelu tehdään laajassa yhteistyössä.

Strategiset tavoitteet 2017-2020:

1. Tehdään taloudellisesti kestävällä tavalla, jotta pitkäjänteinen toiminta kyetään takaamaan
2. Tehdään oikeita asioita, joilla on näkyviä vaikutuksia koko väestöön ja toimintaympäristöön
3. Tehdään asiakaslähtöisesti

Valmistellut muutokset perussopimukseen

Sairaanhoitopiirin kunnat kokoavat kuntien ja nykyisen Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveyskuntayhtymän palvelujen järjestämisvastuun hyvinvointikuntayhtymälle. Uudistettu kuntayhtymä vastaa siten kuntien, PHSOTEY:n, Oivan ja Aavan palvelujen järjestämisestä.

Uudistusta varten ei perusteta uutta kuntayhtymää, vaan muutetaan PHSOTEY:n perussopimusta. Yhtymän toiminta, talous ja hallinto uudistetaan merkittävällä tavalla. Uudistuksen läpivientiin valitaan määräaikainen vetäjä.

Uuden toimintamallin lähtökohtana on Päijät-Hämeen asukkaiden hyvinvoinnin (Kuntalaki 1 §) ja itsenäisen toimintakyvyn tukeminen sekä hoivan turvaaminen tarvitseville käytettävissä olevilla resursseilla. Uudistuksen tavoitteena on lisätä ihmisten kokemaa hyvinvointia sekä tehostaa ja optimoida palvelutuotantoa, jotta käytettävissä olevilla verovaroilla ja asiakasmaksuilla saadaan rahoitettua laadukas hoiva, välttämättömät kalliit hoidot sekä muut lakisääteiset peruspalvelut.

Uudistetun kuntayhtymän ylin päättävä elin on yhtymäkokous. Kunnanhallituksen valitsevat edustajansa kuhunkin yhtymäkokoukseen erikseen siten, että kunnan äänimäärä voidaan asukaslukuun perustuen jakaa mahdollisesti useammalle henkilölle. Yhtymäkokoukselle päätökset valmistelee yhtymähallitus, joka on palvelujen järjestämisvastuussa.

Päätösvalta yhtymäkokouksessa perustuu kuntien peruspääoman pääomaosuuksiin. Perustuslakivaliokunnan tulkinnan mukaan pakko-kuntayhtymissä yksi kunta ei voi käyttää enemmistöä äänivallasta, vaan kaikkien kuntien vaikutusmahdollisuudet tulee turvata. Koska uuden hyvinvointikuntayhtymän toimintamalli edellyttää vahvaa erikoissairaanhoidon ja muun sosiaali- ja terveyspalvelujen integrointia, ei päätöksenteossa ole erotettavissa erillisiä päätösmenettelyjä erikoissairaanhoidon ja toisaalta muun yhtymän toiminnan ja talouden välillä, joissa erikoissairaanhoidon osalta käytettäisiin lain vaatimaa

äänileikkuria, mutta muun päätöksenteon osalta ei. Koska ei ole perusteltua, että yhdenkään kunnan äänivalta olisi pienempi kuin peruspääoman pääomaosuus ja laskennallinen osuus yhtymän toiminnan kuluista, äänileikkurin sijaan edellytetään riittävää enemmistöä päätöksenteon tueksi.

Yhtymäkokouksessa päätöksen syntyminen edellyttää, että yli puolet väestömäärään eli peruspääoman pääomaosuuksiin perustuvasta saatavilla olevasta äänivallasta kannattaa esitystä, ja vähintään kolmasosan kunnista kannattaa päätöstä. 12 jäsenkunnan yhtymässä tämä tarkoittaa neljän kunnan tukea. Kunnan kanta on kunnan edustajien enemmistön kanta.

Rahoitusmalli

Kunnat rahoittavat yhtymän toimintaa pääsääntöisesti palvelujen käytön perusteella, mutta niiltä osin kuin käytön mukaiseen kohdentamiseen ei ole perusteita, käytetään asukasmääräpohjaista kustannustenjakoa, kuten hallinto. Yhtymäkokous päättää hinnoittelun periaatteista.

Henkilöstö

Ohjausryhmän kokouksen jälkeen on tarkentunut sovellettava tapa. Henkilöstö siirtyy työsopimuslain ja kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain liikkeenluovutusmääräysten mukaisesti eikä kuntaliitoksessa sovelletun kuntarakennelain mukaisesti. Henkilöstö siirtyy liikkeenluovutuksella. Liikkeenluovutuksessa henkilöstö siirtyy säilyttäen työsopimuksensa tai viranhoidtomääräyksensä mukaiset palvelussuhteen ehdot. Henkilöstöllä ei ole oikeutta kieltäytyä siirtymästä.

Kiinteistöt

Uudistukseen ei liity kiinteistönomistusmuutoksia. Yhtymä tekee käytöstä vuokrasopimuksen kiinteistönomistajan kanssa. Kun kansallisen sote-uudistuksen linjauksen selviävät, omaksutaan ne osaksi Päijät-Hämeen valmistelua. Maan hallitus on luvannut kertoa kiinteistöjä koskevista linjauksistaan vuoden 2015 loppuun mennessä.

Heinolan kaupunginhallitus antoi perussopimusluonnoksesta lausuntonsa 19.10.2015 § 284. Kaupunginhallituksen lausunnossa ehdotetut muutokset perussopimusluonnokseen eivät sisälly perussopimusesitykseen.

Heinolan sosiaali- ja terveyslautakunta käsitteli tätä asiaa kokouksessaan 17.11.2015 § 173 ja esitti, että "Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän perussopimusta ei hyväksytä."

Esityslistan liitteenä 1 on

- voimassa oleva PHSOTEYn perussopimus
- ehdotettu hyvinvointikuntayhtymän perussopimus

- Päijät-Hämeen sote-valmistelun ohjausryhmän muistio 3.11.2015.

Ehdotus:

Kaupunginjohtaja (JT): Kaupunginhallitus päättää

1) esittää kaupunginvaltuustolle, että Heinolan kaupunki ei hyväksy Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän perussopimuksen muuttamista ehdotetulla tavalla Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän perussopimukseksi 1.1.2016 lukien

ja

2) käsitellä sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisvastuun siirtä- mistä koskevan esityksensä kaupunginvaltuustolle kokoukses- saan 8.2.2016, mikäli esitetty perussopimuksen muutos tulee hyväksytyksi.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Jatkokäsittely:
Kval § 86

kaupunginvaltuusto

Esityslistan liitteenä 1 on

- voimassa oleva PHSOTEYn perussopimus

- ehdotettu hyvinvointikuntayhtymän perussopimus

- Päijät-Hämeen sote-valmistelun ohjausryhmän muistio 3.11.2015.

Ehdotus:

Kaupunginhallitus: Kaupunginvaltuusto päättää, että Heinolan kau- punki ei hyväksy Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kunta- yhtymän perussopimuksen muuttamista ehdotetulla tavalla Päijät- Hämeen hyvinvointikuntayhtymän perussopimukseksi 1.1.2016 lu- kien.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Pöytäkirjan liitteenä 1 on ehdotettu hyvinvointikuntayhtymän perussopimus.

Tiedoksianto:

Koneote Lahden kaupunki